

Družstevné majetky robia problémy

CENNÉ PAPIERE | Podielnícké listy sú svetovým unikátom. Pozostalí sa ich však častokrát musia domáhať.

Čitateľ HNPoradňa.sk pred pár rokmi zdedil po starej mame cenné papiere v poľnohospodárskom družstve. Tie sa nazývali družstevné podielnícké listy a mali byť evidované na účte v Centrálnom depozitári cenných papierov. Keď sa informoval na družstve, povedali mu, že družstevné podielnícké listy boli premenené na listinné a vyhlásené za neplatné. Z družstva však nedostal žiadne upozornenie, peniaze a koniec koncov ani cenné papiere.

Družstevné podielnícké listy sú podľa advokátky Zdenky Lánikovej unikátnym druhom cenných papierov. „Vydali ich družstvá oprávneným osobám ešte v deväťdesiatych rokoch v rámci prechodu na trhové hospodárstvo, súčasťou ktorého bol takzvaný transformačný zákon,“ hovorí pre HN Lániková. Jedinečnosť tejto úpravy navyše umocňuje fakt, že ju okrem nás nepozná žiadna iná krajina na svete.

Evidenciu vedie depozitár
Práve zákon o úprave majetkových vzťahov a nárokov v družstvách spôsobil, že tieto subjekty prešli osobitnou formou transformácie.

„Osobám, ktoré neboli členmi družstva, ale mali v ňom majetkové podiely, vydalo družstvo družstevné podielnícké listy. Tie sa následne ako cenné papiere zvyčajne vydávali v zaknihovanej forme a boli evidované v Centrálnom depozitári cenných papierov,“ vysvetľuje advokátka. Depozitár je akciová spoločnosť, ktorej primárnou úlohou je evidencia cenných papierov.

Pred pár rokmi začali niektoré družstvá s procesom premeny. Jej výsledkom boli klasicky uchopiteľné cenné papiere a ušetrenie nákladov pre ich vlastníkov. „Podielnícké listy začali družstvá meniť z cen-

ILUSTRÁČNÁ SNÍMKA: DREAMSTIME

ných papierov v zaknihovanej forme na cenné papiere v listinnej forme. Potom zrušili svoje emisie v Centrálnom depozitári a celú správu družstevných podielníckych listov prevzali na seba. Tým sa dosiahol stav, keď už jednotliví vlastníci listov nemuseli platiť poplatky depozitáru za vedenie svojich účtov, na ktorých už nebolo nič,“ objasňuje Lániková.

Premena na listinu
Premena je však z právnej stránky mimoriadne komplikovaný proces. „Keďže neexistuje právna úprava vzťahujúca sa na podielnícké listy ako osobitné cenné papiere, analogicky sa používajú ustanovenia Obchodného zákonníka, týkajúce sa premeny akcií,“ hovorí advokátka.

Listinná podoba podielníckych listov znamená stav, keď by sa už mali nachádzať u svojho majiteľa. Družstvo tak musí vlastníčkovi cenný papier odovzdať. „Po vydaní podielníckeho listu v listinnej forme má družstvo povinnosť opakovane vyzvať jeho majiteľa na prevza-

„**Dosiahol sa stav, keď už vlastníci listov nemuseli platiť poplatky depozitáru za vedenie svojich účtov.**“

Zdenka Lániková,
advokátka

tie. To, ako má naňho apelovať, určuje zákon a stanoví pre zvolávanie členskej schôdze družstva,“ tvrdí Lániková.

Neplatné cenné papiere

Listinné cenné papiere, ktoré si ich vlastníci neprevzali, môžu byť za určitých okolností vyhlásené za neplatné. Podľa advokátky to je v situáciách, keď sa družstevné podielnícké listy zdedia ešte v čase ich evidencie v zaknihovanej forme na účtoch v Centrálnom depozitári.

„Pokiaľ dedič depozitáru neoznámí zmenu majiteľa, cenné papiere sú stále evidované na meno pozostalého. Pri premeny cenných papierov na listinné potom depozitár poskytne družstvu údaje len o pozostalom. Keďže družstvo o dedičovi nevie, nemôže ho ani informovať, a preto cenné papiere vyhlási za neplatné. Jednoducho ich nemá kto prevziať,“ myslí si Lániková.

Náhradné podielnícké listy

Po vyhlásení ich neplatnosti má však družstvo povinnosť vydať nové podielnícké listy. Šanca

na získanie svojich cenných papierov teda stále je. „Pokiaľ boli družstevné podielnícké listy vyhlásené za neplatné v súlade so zákonom, môže dedič žiadať od družstva výťažok z predaja nových – náhradných cenných papierov,“ radí odborníčka.

Náhradné cenné papiere má predstavenstvo družstva ponúknuť na predaj iným osobám bez zbytočného odkladu. Výťažok z neho následne vypláti majiteľovi – dedičovi, ktorého cenné papiere boli vyhlásené za neplatné. Zároveň môže tieto finančné prostriedky uložiť do úschovy súdu.

Vyplatenie dediča z predaja

Dedič musí požadovať vyplatenie z ich predaja sám, keďže

družstvo o ňom pravdepodobne nevie. „Tu je však potrebné prihliadnuť na trhovú hodnotu cenných papierov, ktorá závisí najmä od ekonomickej situácie konkrétneho družstva. V praxi sa pohybuje vo výške približne 10 až 20 percent ich nominálnej hodnoty,“ hovorí Lániková.

To však podľa nej platí iba v prípade, keď bol proces premeny podielníckych listov v súlade so zákonom. „Ak by sa zistilo závažné porušenie na strane družstva, do úvahy by mohlo prichádzať aj uplatnenie náhrady škody,“ dodáva advokátka.

Dvojstranu pripravil:
Martin Ducár
martin.ducar@mafraslovakia.sk

HN poradňa

Neviete si rady?

Máte nevyriešený dlhoročný spor, ignorujú vás súdy alebo iné štátne inštitúcie? Informujte nás priamo prostredníctvom e-mailovej adresy martin.ducar@mafraslovakia.sk

Najpredávanejší časopis pre diabetikov a ich blízkych

Nové číslo v predaji

HRAJTE 12x O KNIHU

PREDPLATNÉ hnonline.sk/predplatne
[@ predplatne@mafraslovakia.sk](mailto:predplatne@mafraslovakia.sk)
02/48 238 238